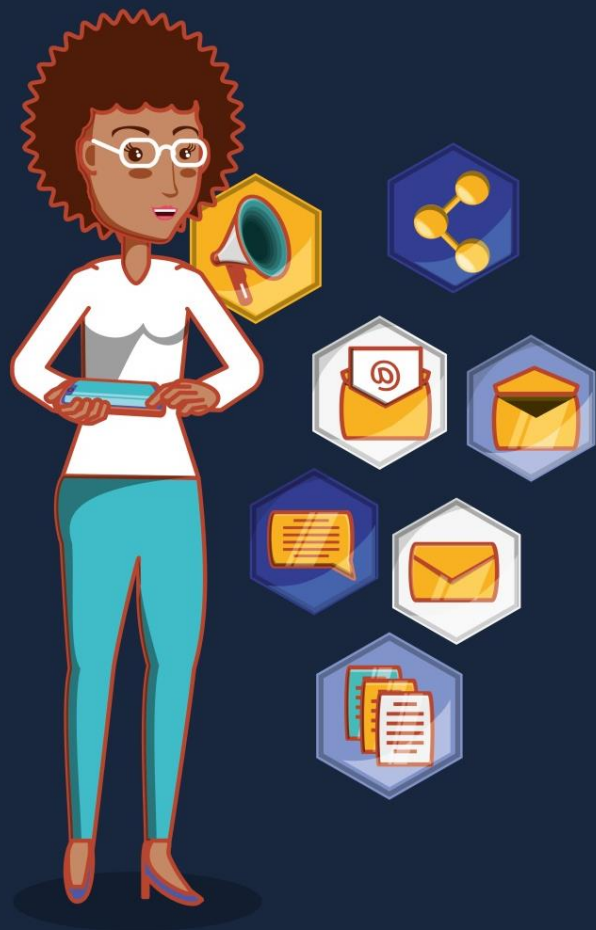

หน่วยที่ ๑

สังคม การจัดระเบียบทางสังคม และสถาบันทางสังคม

สาระการเรียนรู้

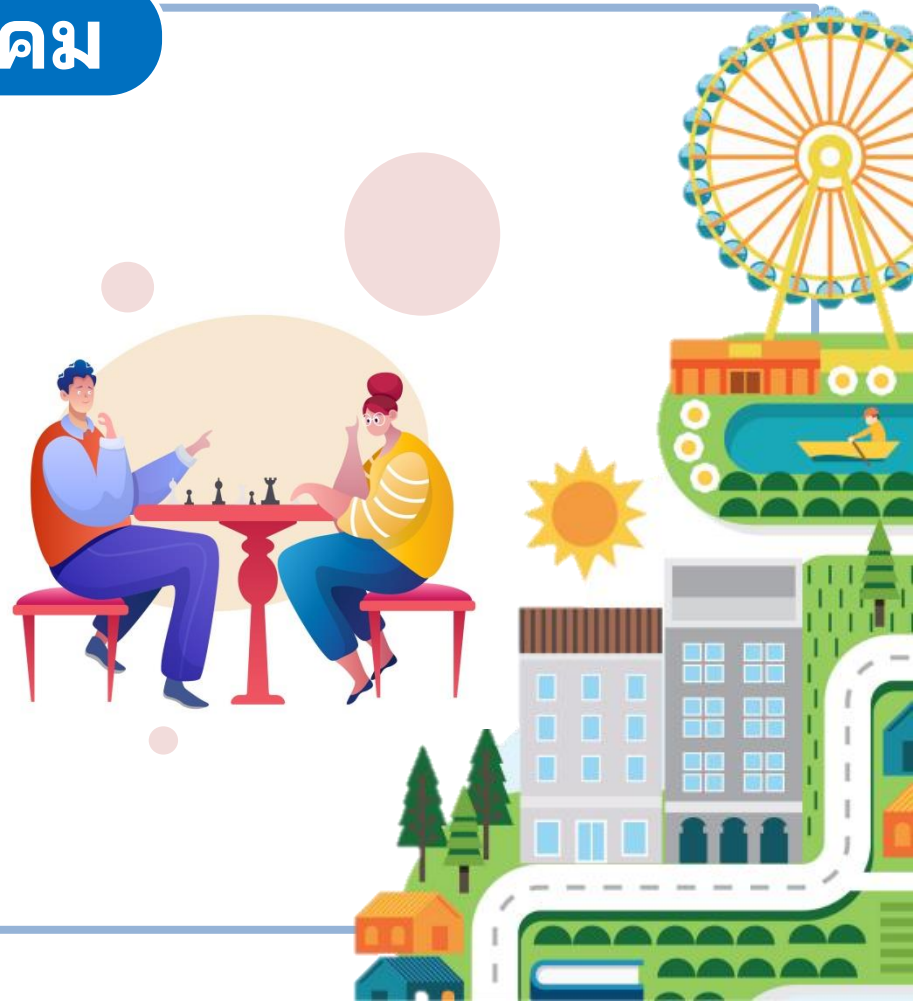
1. สังคม
2. การจัดระเบียบทางสังคม
3. สถาบันทางสังคม
4. ความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม

1. สังคม

ความหมายของสังคม

เสรีรโกเศศ ให้ความหมายของสังคมไว้ว่า “มนุษย์ที่รวมกันอยู่เป็นหมู่คณะ ที่มีทั้งหญิงและชาย ตั้งภูมิลำเนาเป็นหลักแหล่ง ณ ที่ใดที่หนึ่งเป็นประจำเป็นเวลานานพอสมควร พอเรียนรู้และปรับปรุงตนเองแต่ละคนได้และประกอบการทำงานเข้ากันได้ดี มีความสนใจร่วมกันในสิ่งอันเป็นมูลฐานแห่งชีวิต มีการครองชีพ ความปลอดภัยทางร่างกายก็เป็นส่วนหนึ่งของส่วนรวม มนุษย์ที่รวมกันเป็นคณะตามเงื่อนไขที่กล่าวมานี้เรียกว่า สังคม”

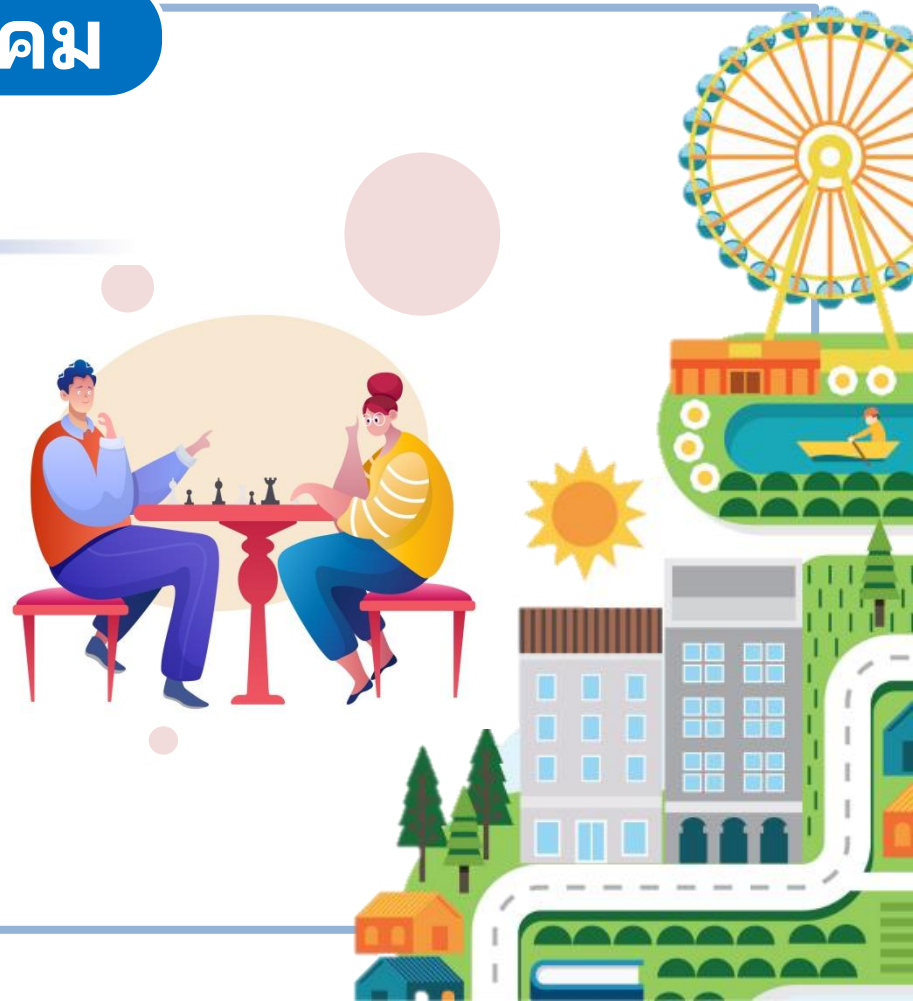

1. สังคม

สาเหตุการอยู่ร่วมกันเป็นสังคม

- + 1. มนุษย์มีความจำเป็นในการเลี้ยงดูทารก
- + 2. มนุษย์มีความจำเป็นในการตอบสนองความต้องการของตนเอง
- + 3. มนุษย์มีความจำเป็นในการสร้างสรรค์และถ่ายทอดวัฒนธรรม

1. สังคม

หน้าที่ของสังคม

- ✚ 1. กำหนดระเบียบแบบแผน
- ✚ 2. จัดให้มีการอบรมเรียนรู้
ระเบียบแบบแผนของสังคม
- ✚ 3. สร้างและพัฒนาวัฒนธรรมของสังคม
- ✚ 4. ผลิตสมาชิกใหม่
- ✚ 5. ผลิตสินค้าและบริการ
- ✚ 6. ให้บริการและสวัสดิการ
แก่สมาชิกในสังคม
- ✚ 7. การควบคุมสังคม
- ✚ 8. การปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีให้
แก่สมาชิกในสังคม

1. สังคม

องค์ประกอบของสังคม

1. พื้นที่หรือ
อาณาเขต

2. ความสัมพันธ์

3. ประชากร

4. มีการจัดการ
โครงสร้างทางสังคม

2. การจัดระเบียบทางสังคม

ความหมายและความสำคัญของการจัดระเบียบทางสังคม

การจัดระเบียบทางสังคม

หมายถึง กระบวนการทางสังคมที่ควบคุมความประพฤติของบุคคลในสังคมให้อยู่ในระเบียบกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนดไว้ เพื่อให้สังคมมีระเบียบและดำรงอยู่ได้ เครื่องมือในการจัดระเบียบทางสังคม ประกอบด้วย

๑.
บรรทัดฐานทางสังคม
(Social Norm)

๒.
สถานภาพ
(Status)

๓.
บทบาท
(Role)

2. การจัดระเบียบทางสังคม

▶ 2.1 บรรทัดฐานทางสังคม (Social Norm)

“บรรทัดฐานทางสังคม”

หมายถึง มาตรฐานความประพฤติที่สมาชิกในสังคมกำหนดเป็นระเบียบ กฎเกณฑ์ แบบแผน สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทได้แก่

- + 1. วิถีประชา (Folkways)
- + 2. กฎศีลธรรมหรือจารีต (Moral)
- + 3. กฎหมาย (Laws)

2. การจัดระเบียบทางสังคม

2.2 สถานภาพ (Status)

“สถานภาพ”

หมายถึง ตำแหน่งของบุคคลที่ได้รับจากการเป็นสมาชิกของกลุ่ม ซึ่งเป็นตัวกำหนดเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นในสังคม แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

- + 1. สถานภาพโดยกำเนิด
- + 2. สถานภาพโดยความสามารถ

2. การจัดระเบียบทางสังคม

2.3 บทบาท (Role)

“บทบาท”

หมายถึง การกระทำหน้าที่หรือพฤติกรรมที่สังคมกำหนดและคาดหวังให้บุคคลกระทำหน้าที่ตามสภาพที่ได้รับ ซึ่งจะเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งเป็นไปตามสภาพที่ตนได้รับ

บทบาทเป็นการปฏิบัติตามหน้าที่และสิทธิของตนตามสภาพในสังคม เช่น สภาพภาพเป็นนักเรียน บทบาทก็คือเรียนหนังสือ ขยันหมั่นเพียร

2. การจัดระเบียบทางสังคม

2.3 บทบาท (Role)

ประโยชน์ของสถานภาพและบทบาทมีดังนี้

๑.
ทำให้บุคคลรู้จัก
ฐานะของตนเอง
ในสังคม

๒.
ทำให้เกิดการ
แบ่งหน้าที่กัน
ในหมู่สมาชิก

๓.
ทำให้บุคคลมี
ความรับผิดชอบ
ในหน้าที่ของ
ตนเอง

๔.
ช่วยให้สังคม
เป็นระเบียบ
เรียบร้อย

3. สถาบันทางสังคม

สถาบันทางสังคม

๑.
สถาบัน
ครอบครัว

๓.
สถาบัน
ศาสนา

๕.
สถาบัน
การเมือง
การปกครอง

๗.
สถาบัน
สื่อสารมวลชน

๒.
สถาบัน
การศึกษา

๔.
สถาบัน
เศรษฐกิจ

๖.
สถาบัน
นันทนาการ

3. สถาบันทางสังคม

1. ครอบครัว

สถาบันครอบครัว เป็นสถาบันที่เป็นหน่วยที่เล็กที่สุดในสังคมมีความสำคัญกับมนุษย์ที่สุด เป็นกลุ่มบุคคลที่มารวมกันโดยการสมรสและทางสายโลหิต ทำหน้าที่สืบเชื้อสายรวมทั้งกำหนดแบบแผน พฤติกรรมที่ปฏิบัติต่อกันของสมาชิกในครอบครัว คือ ความผูกพันระหว่างพ่อ แม่ ลูก รวมทั้งบุตรบุญธรรมสมาชิกของครอบครัวจะอาศัยอยู่ภายในครัวเรือนเดียวกันหรืออาจแยกอยู่ต่างหาก

3. สถาบันทางสังคม

2.การศึกษา

สถาบันการศึกษา เป็นสถาบันที่สร้างแบบแผนในการคิดและการกระทำเกี่ยวกับการอบรมให้การศึกษาเล่าเรียนแก่สมาชิกในสังคม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บุคคลมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตสังคม สิ่งแวดล้อม และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเองให้มีความเจริญก้าวหน้า จนสามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้

3. สถาบันทางสังคม

3. ศาสนา

วัดเป็นศาสนสถานที่สำคัญของพระพุทธศาสนา

มัสยิดเป็นศาสนสถานที่สำคัญของศาสนาอิสลาม

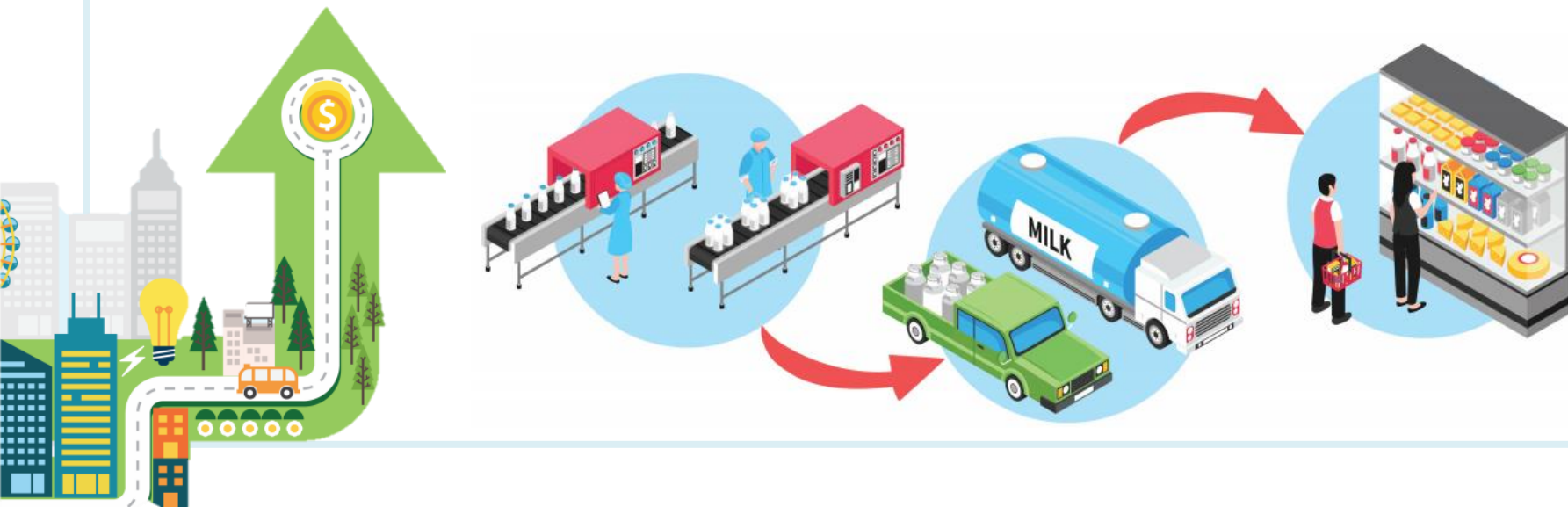
โบสถ์เป็นศาสนสถานที่สำคัญของศาสนาคริสต์

3. สถาบันทางสังคม

4. เศรษฐกิจ

สถาบันเศรษฐกิจ เป็นสถาบันพื้นฐานของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การจำหน่ายจ่ายแจก และการบริโภคของสมาชิกในสังคม

3. สถาบันทางสังคม

5. การเมือง การปกครอง

สถาบันการเมืองการปกครองเป็นสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจในอันที่จะรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม เป็นสถาบันที่คอยควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกในสังคมให้ดำเนินไปตามแบบอย่างพฤติกรรมที่เป็นมาตรฐาน และที่กำหนดไว้ให้เป็นแนวปฏิบัติเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

3. สถาบันทางสังคม

6. นันทนาการ

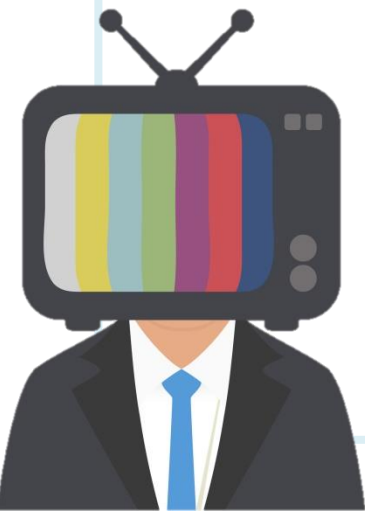
สถาบันนันทนาการ เป็นแบบแผนปฏิบัติเกี่ยวกับการพักผ่อนหย่อนใจหรือการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน บุคคลจะต้องมีการพักผ่อนหย่อนใจเพื่อลดความเคร่งเครียดจากการทำงานประจำ ซึ่งการพักผ่อนมักจะแฝงไว้ด้วยความบันเทิงหรือความเพลิดเพลินในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การละเล่น มหรสพ การกีฬา เป็นต้น

3. สถาบันทางสังคม

7. สื่อมวลชน

สถาบันสื่อสารมวลชน เป็นสถาบันทางสังคมที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการสื่อสารข่าวสาร ข้อเท็จจริง ความรู้ และความคิดเห็นหรือท่าทีต่าง ๆ จากคนกลุ่มหนึ่งไปสู่ประชาชนทั่วไป ในลักษณะของคำพูด ภาพ เสียง ตัวอักษร หรือสัญลักษณ์อื่น ๆ โดยสื่อสารมวลชนที่นับว่ามีบทบาทต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในปัจจุบันที่สำคัญ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง หนังสือ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ และอินเทอร์เน็ต

4. ความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม

สถาบันทางสังคมเป็นสถาบันพื้นฐานในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ สถาบันทางสังคมที่สำคัญ ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันเศรษฐกิจ สถาบันการเมืองการปกครอง สถาบันนันทนาการ และสถาบันสื่อสารมวลชน ดังได้กล่าวแล้วข้างต้น สถาบันแต่ละสถาบันล้วนมีความสำคัญต่อมนุษย์ในด้านการเป็นแบบแผนแนวทางปฏิบัติตนช่วยให้การอยู่ร่วมกันเป็นไปอย่างราบรื่นและเกิดความสุข โดยที่สถาบันแต่ละสถาบันต่างมีความสำคัญและมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน

